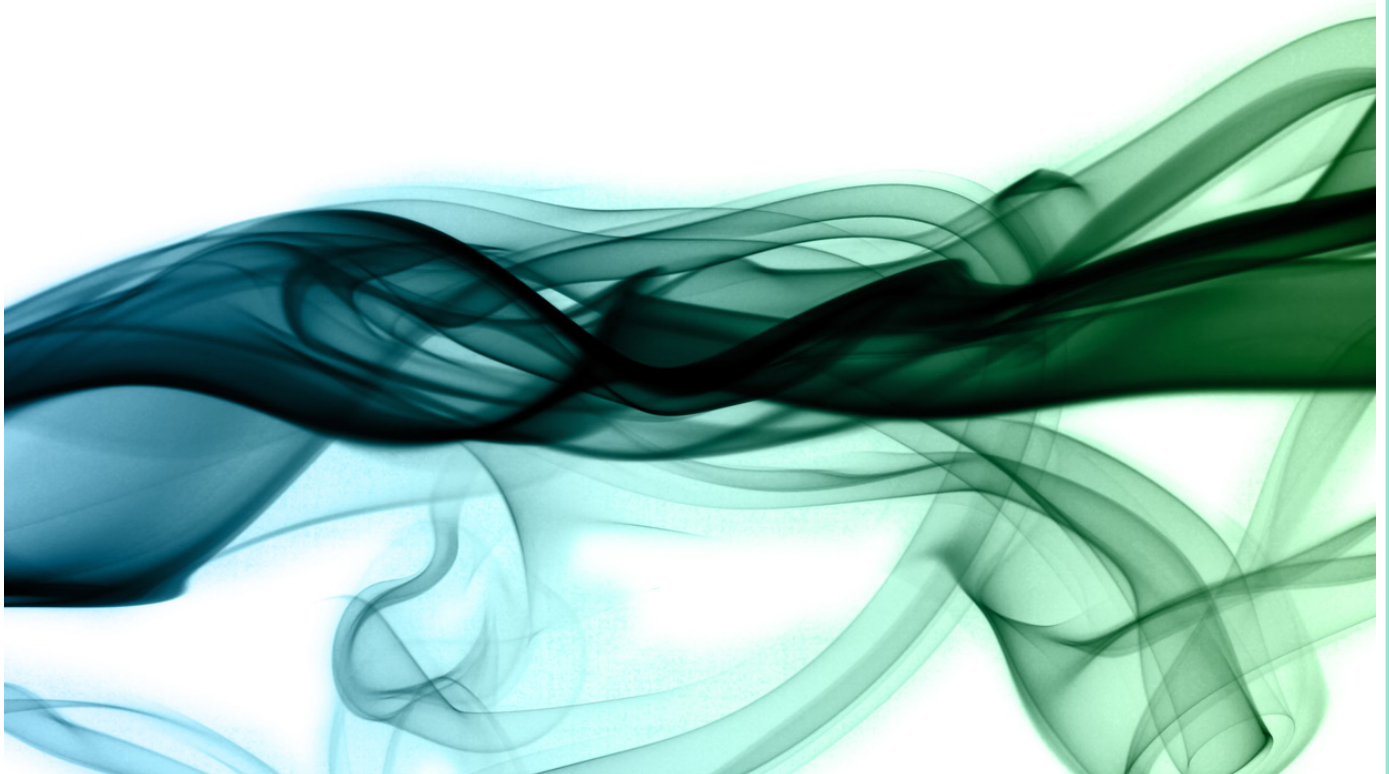

Frogn
kommune

KOMMUNEPLAN

SAMFUNNSDELEN 2019-2031

VEDTATT 08.04.2019

FORORD

Frogn har særegne kvaliteter med Drøbak som kunst-, kultur- og badeby med tiltrekningskraft ut over regionen og landegrensene; en trehusbebyggelse av nasjonal betydning; gode boliger og bomiljø; et variert og mangfoldig natur og friluftsliv med marka og sjøen, og gode kommunale tjenester. Frogn kommunes kommuneplans samfunnsdel 2019-2031 skal bidra til å opprettholde og videreutvikle disse særegne kvalitetene.

Vi skal ta vare på Frogn grønne og historiske kvaliteter, samtidig som vi tilrettelegger for videre utvikling. Frogn skal være et godt sted å bo i alle livsfaser. Vi har et godt og trygt oppvekstmiljø i Frogn og skal fortsette den gode jobbingen med kunnskap og utdanning, barnehager og skoler, bomiljø og møteplasser. Vi skal legge til rette for at flere reiser kollektivt, sykler eller går. En samordnet areal og transportstrategi gjør oss i stand til å vokse, samtidig som vi verner om Frogn kvaliteter som betyr så mye for oss. Frogn kommuneplans samfunnsdel 2019-2031 er vårt viktigste redskap for å styre utviklingen i Frogn samfunnet.

Samfunnsutviklingen, med økende andel eldre og færre arbeidssføre gjør at kommunene må tenke nytt og løse utfordringene på en annen måte enn tidligere. Vi skal i større grad legge til rette for at innbyggerne skal kunne mestre egne liv. Dette innebærer en dreining fra omsorg til aktivitet og deltakelse med ressursene som den enkelte har. Frogn kommune skal være et fellesskap som fremmer likeverd, myndiggjøring og eierskap til eget liv og samfunnet.

Frivillige yter svært verdifulle bidrag til folkehelse og livskvaliteten i lokalsamfunnet. Næringsaktørene er også viktige samarbeidspartnere for å få flere innovative og framtidsrettede arbeidsplasser og styrke Drøbak som et attraktivt besøksmål.

Områdeplanene som er under utvikling skal tilrettelegge for variert og differensiert boligbygging og som gjør at de med lave og ordinære inntekter i etableringsfasen får anledning til å etablere seg i, og bli boende i Frogn. Byutviklingsplanen for Seiersten, Ullerud og Dyrfløkke rommer et stort potensiale for boligutbygging og skal bidra til å skape en sammenhengende by mellom Gamle Drøbak og Dyrfløkke med kortere opplevde avstander, og styrke Gamle Drøbak.

Med denne samfunnsplanen skal Frogn fortsatt være et godt sted å bo, lære, jobbe, leve og oppleve!

Odd Haktor Slåke
Ordfører

INNHOOLD

FORORD.....	3
-------------	---

INTRODUKSJON.....	6-7
-------------------	-----

- Hva er en samfunnsplan og hva bruker vi den til?
- Hva og hvem er Frogn kommune i denne sammenheng?
- Leseveiledning

DEL 1

FRA SERVICEKOMMUNEN TIL FELLESSKAPSKOMMUNEN.....	8-13
--	------

- Grunnleggende verdier
- Deltakelse og medvirkning
- Kommunen som attraktiv arbeidsgiver
- Digitalisering og velferdsteknologi
- Kommuneøkonomi

DEL 2

UTVIKLINGSTREKK OG MÅL FOR SAMFUNNSUTVIKLINGEN.....	14-17
---	-------

- Frogn i et regionalt perspektiv
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Befolkningsutvikling og boligutvikling

DEL 3

SATSNINGSOMRÅDER.....	18-35
-----------------------	-------

- Klima og energi- redusere energiforbruk/utslipp av klimagasser
- Livskvalitet og folkehelse
- Stedsutvikling med gode stedskvaliteter, bo- og nærmiljø
- Næringsutvikling og verdiskaping

HVA ER EN SAMFUNNSPLAN OG HVA BRUKER VI DEN TIL?

Kommuneplanens samfunnsdel, eller samfunnsplanen, setter mål og strategier for Frogn som lokalsamfunn. I samfunnsplanen som er kommunens overordnede styringsverktøy løfter vi blikket og tenker langsiktig og helhetlig. Frogn kommune viderefører de fire satsningsområdene som var nye i forrige kommuneplan 2013-2025:

- Klima og energi – redusere energiforbruk/utslipp av klimagasser
- Livskvalitet og folkehelse
- Stedsutvikling med gode stedskvaliteter, bo- og nærmiljøer
- Næringsutvikling og verdiskaping

Satsningsområdene er grunnpilarer i den samfunnsutviklingen vi skal få til, og dekkende for hovedutfordringene. Målene i samfunnsplanen er førende for ulike strategiske planer som detaljerer kommuneplanen. Eksempler på dette er strategiske planer, kommunedelplaner, hovedplaner og kommunestyremeldinger, strategier og tiltak i kommunens årlige handlingsprogram (HP), samt arealplaner. Der det er behov for økonomiske midler til oppfølging av satsningsområder og mål blir dette foreslått i handlingsprogrammet for neste fireårsperiode.

HVA OG HVEM ER FROGN KOMMUNE I DENNE SAMMENHENG?

Frogn kommune er:

- Lokalsamfunnet Frogn kommune; alle kommunens innbyggere, virksomheter og organisasjoner, historiske og kulturelle uttrykk mm og samhandlingen mellom disse
- Organisasjonen Frogn kommune; de folkevalgte som beslutningsmyndighet og arbeidsgiver, og administrasjonen/ansatte som gir de folkevalgte gode beslutningsgrunnlag og som gjennomfører den vedtatte politikken
- Arealet Frogn kommune; et avgrenset land- og sjøareal ved Oslofjorden.

Når vi skriver «vi» i planen så menes alle innbyggere i Frogn, Frogn kommune som organisasjon samt næringslivet.

Organisasjonen Frogn kommune har følgende oppgaver:

- Å yte tjenester over lokalsamfunnets innbyggere
- Å ta beslutninger i henhold til lovverk, kommunens egne mål og nasjonale og regionale mål og føringer
- Å være en av flere sentrale aktører på alle de arenaene der lokalsamfunnets utvikling og fremtid skapes.

Gjennom planprosesser kan vi klargjøre viktige drivkrefter for samfunnsutviklingen. Vi kan peke ut områder der kommunal innsats er viktig, og hvor kommunen har virkemidler for å legge til rette for ønsket utvikling.

Leseveiledning

I henhold til planprogrammet skulle vi stramme opp og effektivisere samfunnsdelen som styringsverktøy. I prosessen med revidering har hovedgrepet vært å få et mer tilgjengelig og tydelig overordnet styringsdokument som flere benytter aktivt. Målene i kommuneplanen skal være tverrsektorielle. De skal angi en overordnet retning for hvordan Frogn samfunnet og Frogn kommune som organisasjon skal utvikle seg. Strategiene uttrykker hvordan vi går fram for å komme til ønsket resultat.

Som vedlegg til samfunnsdelen følger flere nye tematiske underlagsdokumenter som beskriver utfordringer på de ulike områdene, og formidler bakgrunn for målsettinger i dybden:

- Tematisk underlagsnotat for klima og energi (2018)
- Tematisk underlagsnotat folkehelse og livskvalitet (2018)
- Folkehelse rapporten «Hvordan har vi det i Frogn?» (2018)
- Tematisk underlagsnotat om landbruk (2018)
- Tematisk underlagsnotat om frivilligheten i Frogn (2018)
- Kommunestyremelding om Bolig (2018)
- Strategisk næringsplan (2018)

De tematiske underlagsdokumentene blir formidlet sammen med samfunnsplanen på nettsidene og følger som vedlegg til samfunnsplanen: <https://www.frogn.kommune.no/enheter/samfunnsutvikling/kommuneplanen/>

Kort veiledning for å få god lesning på skjerm:

1. Lagre dokumentet som pdf og åpne i Adobe Reader
2. Gå til «Vis» i menyen
3. Deretter «sidevisning»
4. Klikk på «tosidevisning»
5. Huk av for «vis forside i tosidevisning»

DEL 1

FRA SERVICEKOMMUNEN TIL FELLESSKAPSKOMMUNEN

- Grunnleggende verdier
- Deltakelse, medvirkning og frivillighet
- Kommunen som attraktiv arbeidsgiver
- Digitalisering og velferdsteknologi
- Kommuneøkonomi

FRA SERVICEKOMMUNEN TIL FELLESSKAPSKOMMUNEN

Frogn kommunes verdigrunnlag; Profesjonell, raushet, engasjement og respekt, sikrer at vi oppnår bedre resultater, mer fornøyde innbyggere og bedre tjenester gjennom nye måter å jobbe på.

Kommunen er organisert for å sikre helhetstenking, samhandling og robuste tjenester som bygger opp under verdiene. Kommunens tilnærming har gått fra å se på innbyggeren som en tjenestemottaker, til at innbyggeren er en medborger i samfunnsutviklingen som engasjerer seg lokalt og bidrar til å løse fellesskapets utfordringer.

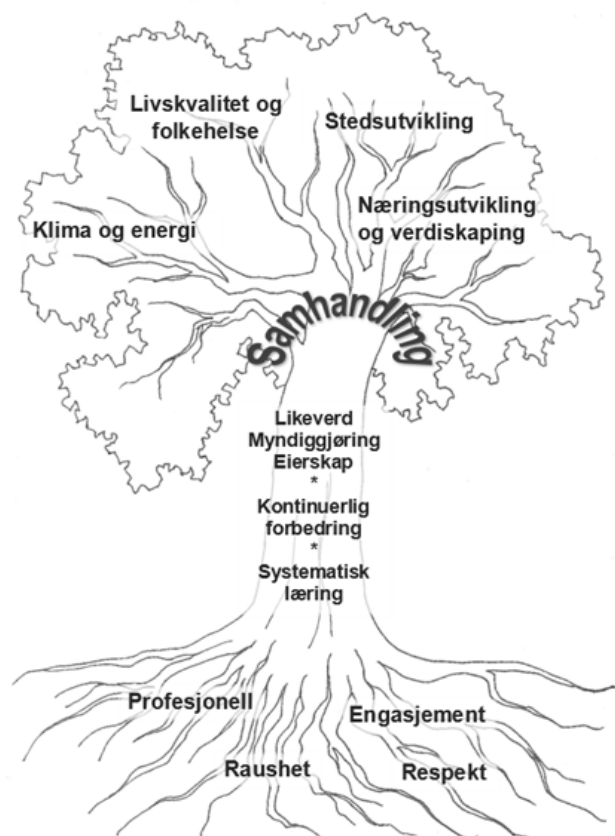
Frogn kommune skal være et fellesskap som fremmer likeverd, myndiggjøring og eierskap. I likeverd ligger at kommunen skal være en aktiv medspiller i samfunns- og tjenesteutvikling. Gjennom samhandling kan vi dra større nytte av hverandres kompetanse og erfaring. Myndiggjøring kan vi også kalle «egenkraftmobilisering» som handler om prosessen for å styrke folks egenkraft til å bli kjent med egne problemer og mobilisere nødvendige ressurser til å løse disse. I eierskap vektlegges innbyggernes egendefinerte beskrivelse av situasjon og reell mulighet til medbestemmelse og innflytelse.

Vi arbeider etter et verdisyn som tilsier at vi har grunnleggende tro på at:

- Alle mennesker søker egenmestring og har rett til, ønsker og evner å ta ansvar for eget liv
- Alle innbyggere er likeverdige parter
- Vi respekterer innbyggernes ressurser
- Alle skal være tilstede i og eie beslutningsprosesser som angår dem selv
- Tillit fører til ansvarlighet

Kommunen skal yte best mulige tjenester innenfor de midlene vi har til rådighet. Gjennom metodikken «Lean» tilrettelegger vi for kontinuerlig forbedring, og gjennom «Orden i eget hus», som er et helhetlig risikobasert internkontrollsystem systematisk læring.

Gjennom samhandling når vi målene våre innenfor kommuneplanens satsingsområder. I dette ligger at vi bygger en samarbeidskultur på tvers mellom det offentlige og innbyggerne basert på åpenhet, tillit, inkludering og deltakelse. Vi samarbeider tverrfaglig med innbyggere, næringsliv, frivillige, og lag og foreninger for å nå målene for samfunnsutviklingen.

Deltakelse, medvirkning og frivillighet

Gjennom god informasjon fra kommunen skal innbyggerne gis best mulige forutsetninger for å nyttiggjøre seg kommunens tjenester, ha dialog med kommunen og engasjere seg i demokratiske prosesser. Frogn kommune skal sørge for at innbyggerne vet hvor de kan henvende seg for å få informasjon om sine rettigheter, plikter og muligheter. Kommunens virksomheter skal sørge for at all informasjon er tilgjengelig og forståelig. Det skal gå tydelig fram hvem som er avsenderen og hvordan man kan få nødvendig veiledning og hjelp.

Et velfungerende lokalsamfunn kjennetegnes av at innbyggere deltar aktivt i samfunnsdebatter og i samfunnsbyggende prosesser. Det må derfor være tilgjengelige debattarenaer og gode kommunikasjonskanaler mellom kommuneorganisasjonen, folkevalgte, innbyggere og samarbeidspartnere. Politikerne er gode ombudsmenn som bidrar til å sette befolkningens behov på den politiske dagsorden. Barn og ungdom må spesielt stimuleres til demokratiforståelse og deltakelse.

Innbyggerne skal også informeres om opplegg og status for politiske prosesser, slik at de vet når og hvordan de eventuelt kan påvirke saker. Dette gjelder særlig i høringer. Nordmenn er i verdenstoppen i å ta i bruk ny teknologi og nye kommunikasjonskanaler. Innbyggerne forventer at relevant informasjon er tilgjengelig når de ønsker det, på den måten de ønsker det og på et språk de forstår. Frogn kommune benytter nye teknologiske muligheter og har slik styrket sin kommunikasjon med innbyggerne. Samtidig er det viktig at vi når alle innbyggere i kommunen. Mål og strategier for dette arbeidet ivaretas og oppdateres i kommunens kommunikasjonsstrategi.

Frivilligheten er en svært viktig del av fellesskapskommunen og i Frogn blomstrer frivilligheten under mottoet «frivillighet lever av lyst og dør under tvang». Det er 180 frivillige gjennom Frivilligsentralen og svært mange frivillige innenfor ca 50 lag og foreninger i Frogn. Over halvparten av frivillig aktivitet skjer innen idretten, kultur eller velforeninger, men også innen velferdsfeltet, politikk, humanitær aktivitet, natur og friluft og andre områder. Frivillig innsats fyller viktige funksjoner selv om frivilligheten har en egenverdi i seg selv. Et samfunn preget av rikt kulturliv og en stor frivillighet har gjerne stor grad av tillitsstrukturer. Kjennetegnene på et samfunn preget av tillit er igjen god helse, trivsel og lykke.

Kommunen som attraktiv arbeidsgiver

Kommunen vil få flere oppgaver og større utfordringer med å tiltrekke seg og beholde kompetente medarbeidere. Demografiske endringer med færre yngre og flere eldre innbyggere betyr endringer i behovet for tjenester. Vi vil kunne oppleve manglende arbeidskraft innen pleie og omsorg, yrkesfag og skole og barnehage. Høye boligpriser gjør det særlig utfordrende å rekruttere personell i yrkesgrupper med lave eller middels inntektsnivå.

Frogn kommune må jobbe aktivt med å være en attraktiv arbeidsgiver, som beholder og overfører kompetanse. Vi må videre forhindre kompetansetap grunnet høy gjennomsnittsalder og avgang fra arbeidslivet. For å få dette til skal Frogn kommune rekruttere og beholde medarbeidere som har rett kompetanse til å løse oppgavene, og være en nyutviklende og lærende organisasjon som satser på innovasjon og ledelse. Frogn kommune bygger opp under god folkehelse og livskvalitet ved at arbeidsmiljøet i Frogn kommune skal være preget av trivsel, mangfold og høyt arbeidsnærvær. Mål og strategier for dette arbeidet ivaretas og oppdateres i kommunens arbeidsgiverstrategi.

Digitalisering og velferdsteknologi

Digitalisering er et samlebegrep på en utvikling som påvirker samfunnsutviklingen, individer, offentlig sektor og næringslivet. Digitalisering i kommunen handler om endring og fornyelse av tjenester,

prosesser og arbeidsmåter som forenkler og effektiviserer tjenesteproduksjonen. Dette skal gjøre kommunen bedre rustet til å møte de demografiske endringene som kommer. Viktige prinsipper for digitalisering er å sette innbyggeren i sentrum ved utvikling av tjenestene, sikre økt digital kompetanse og ivareta personvernet for de som skal bruke tjenestene. Frogn kommune har som mål å levere digitale tjenester som gir innbyggere og næringsliv et reelt digitalt førstevalg og bidrar til en effektiv tjenesteproduksjon.

Mange offentlige tjenester forutsetter et utstrakt samarbeid mellom statlig og kommunal sektor. Utvikling og bruk av nasjonale fellesløsninger er ett fundament i digitaliseringen hvor innbyggeren ser en offentlig sektor som er samlet og koordinert. Felleskomponentene gjør at digitalisering av kommunens tjenester kan skje raskere, med god kvalitet og innenfor tilgjengelige økonomiske rammer.

Velferdsteknologi vil være en integrert del av helse og omsorgstjenestene. Hovedmålet for bruk av velferdsteknologi er å gi innbyggere med helseutfordringer trygghet til å kunne bo i egen bolig og muligheter til å meste eget liv og helse. Velferdsteknologi gir også kommunen større omsorgskapasitet, både i forhold til hjemmeboende og beboere på institusjon. Det skjer en rask utvikling innen digitalisering og velferdsteknologi. Mål og strategier for dette arbeidet ivaretas og oppdateres årlig i kommunens Digitaliseringsstrategi som er en del av kommunens handlingsprogram med budsjett.

Kommuneøkonomi

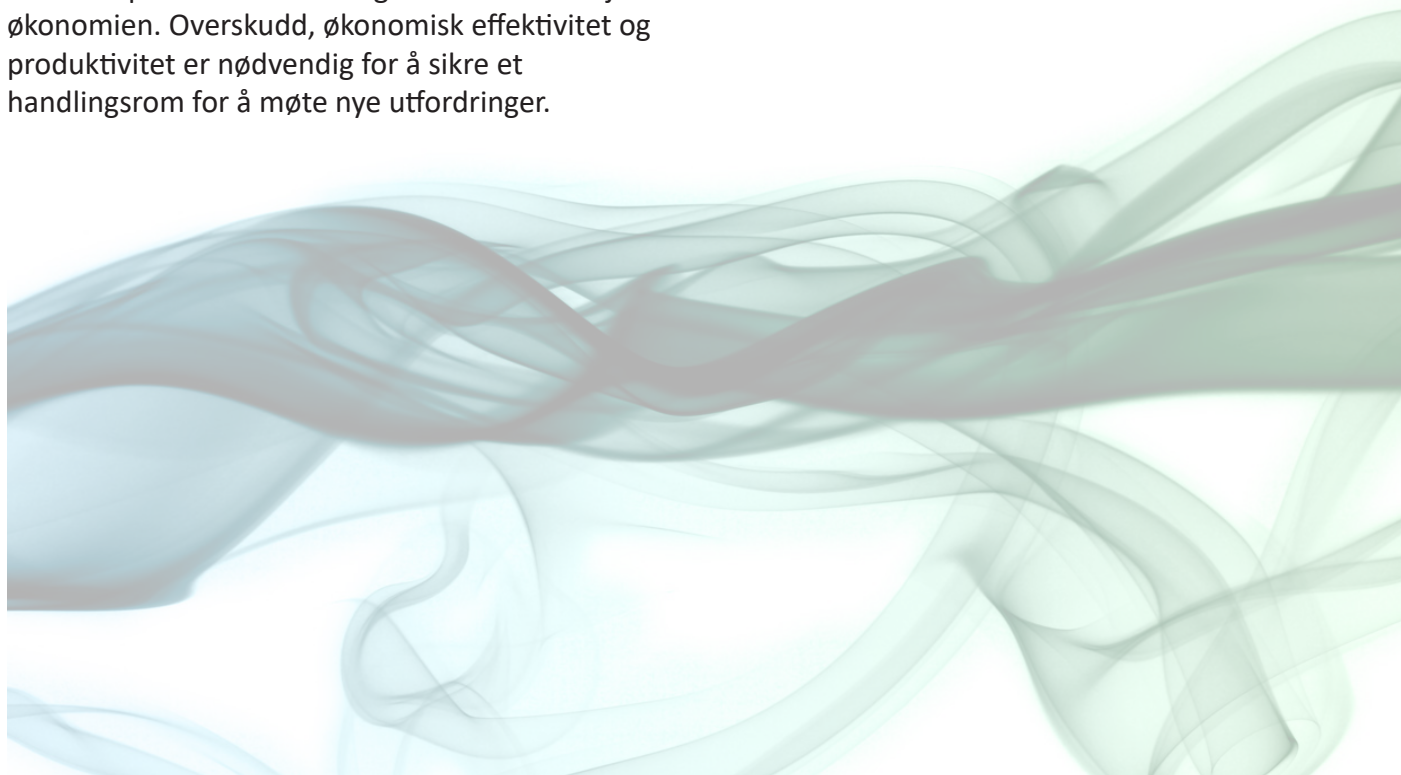
Overordnet mål for Frogn's økonomi er at kommuneøkonomien er basert på langsiktig økonomistyring og effektiv bruk av ressurser. Videre skal vi ha et nettodriftsresultat på 1,75 % hvor disposisjonsfondet skal utgjøre minimum 100 millioner kroner.

Helhetlig og langsiktig planlegging

Frogn kommunes rammebetingelser er avhengig av utviklingen i norsk økonomi. Til tross for at Norge på mange måter står i en særstilling internasjonalt, viser erfaringene etter finanskrisen at også norsk økonomi påvirkes av utviklingen i den internasjonale økonomien. Overskudd, økonomisk effektivitet og produktivitet er nødvendig for å sikre et handlingsrom for å møte nye utfordringer.

Effektiv bruk av ressurser

Det må være kontinuerlig oppmerksomhet på god og effektiv drift. Gode systemer for økonomistyring og ledere med økonomiforståelse er viktig. Samtidig er det viktig at forutsetningene for å kunne realisere lave driftskostnader i tjenesteproduksjon, har et betydelig fokus ved investeringsprioriteringer. Kommunen har på flere områder både faglig og økonomisk interesse av regionale samarbeid.

DEL 2

UTVIKLINGSTREKK OG MÅL FOR SAMFUNNS- UTVIKLINGEN

- Frogn i et regionalt perspektiv
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Befolkningsutvikling og boligutvikling

UTVIKLINGSTREKK OG MÅL FOR SAMFUNNSUTVIKLINGEN

Frogn i et regionalt perspektiv

Frogn kommune deltar aktivt i regionale utviklingsprosesser for å nå felles regionale mål og Frogn's mål for lokalsamfunnet. Frogn kommune er sterkt forbundet med Follokommunene og Osloregionen. Vi deler boligmarked, arbeidsmarked, handelsmarked, utdanningsinstitusjoner, overordna grønnstruktur (korridorer), turist- og friluftsområder, og i noen grad også tjenestetilbud. Vi er avhengig av god kommunikasjon over kommunegrensene. Det er opprettet regionalt samarbeid i Follo og Osloregionen på flere områder, blant annet om areal og samferdsel, næringsutvikling og klima og energi.

Regional plan for areal og transport fra 2015 legger føringer for at areal og transportplanleggingen skal minimere transportbehovet og at veksten i persontrafikken tas med kollektiv, sykkel og gange med fortetting ved kollektivknutepunkter. Grense for prioritert utbygging fastsettes i revideringen av arealdelen på arealplankartet, basert på veileder fra Akershus fylkeskommune om grønn grense.

I tråd med denne strategien skal veksten som hovedregel skje innenfor eksisterende byggesone i form av innfylling og gjenbruk av arealer. Vi skal begrense inngrep i grøntområder/friluftsområder og landbruksarealer. En viktig forutsetning for å lykkes er at byer og tettsteder bindes sammen med en velfungerende infrastruktur. Ryggraden i dette er et godt utbygd kollektivtransportsystem mellom kommunene og byene, og internt i Frogn.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Det overordnede målet for samfunnssikkerhet og beredskap i Frogn er at Frogn kommune er et trygt og godt lokalsamfunn, som er godt forberedt på uønskede hendelser. Dersom uønskede hendelser likevel skulle inntreffe, skal vi ha en plan for hvordan slike situasjoner håndteres. Kommunenes beredskapsplaner oppdateres årlig og er tilpasset organisasjonen, risiko- og sårbarhets (ROS)-analyser og føringer fra beredskapsaktører. Dette gjøres ved følgende:

- Frogn kommune tilpasser seg hurtig nye utfordringer, sentrale føringer og risikovurderinger
- Frogn kommune opprettholder forsvarlig mengde reservedrikkevann hvis normal offentlig vannforsyning svikter
- Frogn kommune sikrer nødvendige samfunnsfunksjoner, liv og helse ved langvarig strømbrudd
- Frogn kommune har redusert risiko for skader ved ekstremvær

Frogn kommune har fokus på klimatilpasning som et av flere tema innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Samfunnssikkerhet og beredskap skal vurderes og ivaretas gjennom all samfunnsplanlegging, både på overordnet og detaljert nivå, for å forebygge uønskede hendelser. Videre blir planverket justert etter erfaringer fra øvelser og eventuelle hendelser, nye risikovurderinger, samt føringer fra beredskapsaktører.

Befolkningsutvikling og boligutvikling

Befolkningsutviklingen styres av mange faktorer som forholdet mellom fødte og døde, og forholdet mellom innflytting og utflytting. Befolkningsutviklingen i kommunen er også styrt av forventet boligbygging, type boliger og antallet personer per bolig. Det ligger stor usikkerhet i både fødselstall, flyttetall og boligbygging så utviklingen må følges og vurderes opp mot faktisk befolkningsutvikling. Høy andel eldre og lave fødselstall i Frogn gir stadig mer fødselsunderskudd utover i perioden. For Frogn er det derfor et mål å gjøre oss mer attraktive for barnefamilier og unge. For å få dette til er det vesentlig å opprettholde og videreutvikle levende, trygge og inkluderende oppvekstmiljø, og barnehage- og skoletilbudet.

Hovedmålet for befolkningsutviklingen er en jevn og balansert vekst på gjennomsnittlig 1,5 % årlig i perioden.

Denne vekstraten anses som gunstig for å opprettholde en balansert og bærekraftig befolkningssammensetning og gir god utnyttelse av eksisterende infrastruktur.

Vi tilrettelegger for en befolkningsvekst og boligutvikling i tråd med Regional plan for areal og transport med i snitt 80 % vekst innenfor grensen for Drøbak tettsted og 20 % vedlikeholdsvekst i Dal skolekrets og landlige områder.

Boligbygging og befolkningsvekst

Boligbyggingen i kommunen påvirker befolkningsveksten, men det er vanskelig å beregne hvor sterk denne påvirkningen er. Basert på mulig boligutvikling i igangsatte og vedtatte områdereguleringsplaner og detaljreguleringsplaner kan vi forvente bygging av i snitt ca 150 boliger per år i kommuneplanperioden. Dette er en høyere boligbygging enn det som har vært realisert de siste årene, men er basert på boligpotensialet i områdeplanene. Markedet avgjør i stor grad utbyggingstakten for realisering av boligprosjekter. Utfordringer knyttet til finansiering av infrastruktur er med på å komplisere gjennomføringen av utbyggingsprosjekter.

For å få en mer bærekraftig befolknings-sammensetning har vi følgende mål for boligbyggingen:

- Å legge til rette for en differensiert og variert boligutbygging i type, størrelse og pris for å få en balansert alderssammensetning.
- 80 % av de nybygde boligene skal være konsentrert småhusbebyggelse og leiligheter.

Vi har en stor andel eneboliger i Frogn i dag, og har behov for flere boliger av typen konsentrert småhusbebyggelse og leiligheter.

DEL 3

SATSNINGSOMRÅDER

KLIMA OG ENERGI - REDUSERE ENERGIFORBRUK/
UTSLIPP AV KLIMAGASSER

LIVSKVALITET OG FOLKEHELSE

STEDSUTVIKLING MED GODE STEDSKVALITETER,
BO- OG NÆRMILJØER

NÆRINGSUTVIKLING OG VERDISKAPING

KLIMA OG ENERGI

OM SATSNINGSOMRÅDET

Klimaloven som trådte i kraft 1. januar 2018 skal bidra til at Norge blir et lavutslippssamfunn ved at klimagassutslippene i 2050 reduseres i størrelsesorden 80 til 95 % fra utslippsnivået til referanseåret 1991. Klimamålet er forenlig med Norges nasjonalt fastsatte bidrag under Parisavtalen. Statlig planretningslinje for klima og energiplanlegging gir kommunene og fylkeskommunene en sentral rolle i arbeidet. For å nå målet må alle bidra og kommunen skal være en foregangsaktør.

BAKGRUNN

HOVEDMÅL

For å redusere direkte klimagassutslipp med 60 % må vi redusere utslipp fra hovedkildene som er bilkjøring, oppvarming av boliger og bygninger, bygg og anleggsplasser, utslipp fra håndtering av avløp og landbruk. For å være klimanøytral må Frogn kommune redusere egne utslipp så som mye som mulig ved egne tiltak, blant annet på klimavennlige innkjøp og anskaffelser, transportformer i kommunens tjeneste og drift av bygg og anlegg.

TRANSPORT

Transportsektoren står i dag for det største direkte klimagassutslippet i Frogn, hele 97 %. Noe av dette er gjennomgangstrafikk, men den største andelen direkte klimagassutslipp kommer fra de daglige bilreisene til Frogn innbyggere. Reisevaneundersøkelsen viser at 57 % av alle «ikke arbeidsreiser» gjøres med bil. Målet om 60 % reduksjon av transportutslippene vil derfor være avgjørende for å nå hovedmålet og for å komme nærmere et lavutslippssamfunn.

For å få til utslippsreduksjon vil viktigste virkemiddel være god kollektivdekning og høy andel nullutslippsbiler, gjerne i kombinasjon med

samkjøring og bildelingsordninger. I tillegg skal deler av veksten i persontrafikken tas med sykkel og gange. Dette krever bedre tilrettelegging for sykling og gåing, bedre utviklet kollektivtilbud og lokalisering av boliger og arbeidsplasser nært kollektivknutepunkt.

BYGG OG ANLEGGSPLASSE

Fossilfrie bygge- og anleggsplasser er knyttet til utslippsfrie anleggsmaskiner, energieffektive og utslippsfrie løsninger for å tørke bygg og miljøvennlig transport til og fra bygge- og anleggsplass. Fossilfrie bygg og anleggsplasser er realiserbart blant annet ved å bruke biodiesel i anleggsmaskiner, men også El- og Hydrogenkjøretøy.

OPPVARMING AV BYGG

Utslipp fra stasjonær forbrenning omfatter oppvarming av bygninger og anlegg og står i dag for 1,26 % direkte utslipp i Frogn. Med forbud av mineralolje til oppvarming i husholdninger og i yrkesbygg anslås de direkte utslippene å bli redusert med 80 % i 2020 fra 1991. Fram mot 2050 antas det at utslippene går mot tilnærmet 0. Bruk av elektrisitet gir ikke klimagassutslipp, men produksjon kan føre til indirekte utslipp i et livsløpsperspektiv. Det er derfor viktig å redusere det totale energiforbruket og finne alternative fornybare energikilder for å dekke behovet slik som sol, bioenergi og geotermisk energi.

LANDBRUK, JORDBRUK OG SKOGBRUK

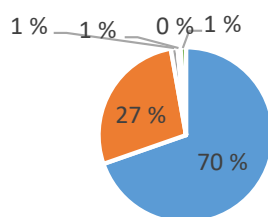
Landbrukets organisasjoner har startet prosjektet «klimasmart landbruk». Dette har som formål å redusere klimafotavtrykket til norsk landbruk ved å sikre bedre informasjon og gode verktøy for klimasmart drift på norske gårdsbruk. Bærekraftig landbruk handler om å forvalte arealer som brukes eller kan brukes til jord- og skogbruk på en slik måte at de i fremtiden vil kunne produsere nok mat og trygg nok mat til alle. Med vår beliggenhet og gode jordsmonn har

Frogn en særlig mulighet til å bringe kortreiste høyverdige produkter som grønnsaker og bær til et stort lokalt marked. I Frogn er det lite husdyr og mye åkerareal. Klimafokuset bør være på god agronomi med redusert jordarbeiding, god drenering, karbonbinding i jord og skog samt energisparing og fornybar energi. Skogskjøtsel som fremmer karbonbinding i jord, og mindre uttak enn tilvekst vil være klimamessig gunstig. Skogskjøtsel som gir virke som kan binde karbon i byggverk er også klimagunstig.

AVFALL

Frogn har høyere andel restavfall per innbygger enn nabokommunene. For å nå EU målene om 60 % materialgjenvinning i 2030 må mer avfall gå til ombruk og gjenvinning. I restavfallsbeholderen kan matavfall, glass- og metallemballasje, tekstiler og papp/papir sorteres bedre slik at materialgjenvinningsgraden øker. Målet for matsvinn er i tråd med FNs bærekraftsmål og regjeringens og matbransjens mål om å redusere matsvinnet i Norge med 50 % innen 2030.

Direkte klimagassutslipp i Frogn 2015

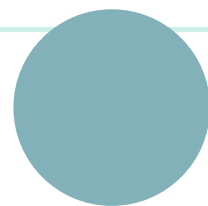
- Veitrafikk - lette kjøretøy - 70%
- Veitrafikk - tunge kjøretøy - 27%
- Stasjonær forbrenning - 1%
- Jordbruk - 0%
- Avløp og deponigass - 1%
- Dieseldrevne motorredskaper - 1%

INDIREKTE UTSLIPP

Indirekte utslipp omfatter klimagassutslipp knyttet til produksjon av varer og tjenester og kalles ofte også for klimafotavtrykk. 80 % av alle klimagassutslipp er indirekte klimagassutslipp som i stor grad handler om offentlig og privat forbruk. Nullutslippsbygg vil si at bygget «betaler tilbake» klimagassutslippene fra byggeprosessen gjennom å produsere energi. Nullutslippsbygg inkluderer både direkte og indirekte utslipp, og målet for det indirekte utslippet er dels overlappende med satsningsområde stasjonær forbrenning.

KLIMA OG ENERGI

TEMA	MÅL FOR FROGN SOM SAMFUNN	MÅL FOR FROGN SOM ORGANISASJON
HOVEDMÅL	• Direkte klimagassutslipp i Frogn er redusert med 60 % innen 2030 sammenlignet med utslippsnivået i 1991.	• Frogn kommune som organisasjon har som ambisjon å være klimanøytral innen 2030.
TRANSPORT	• Klimagassutslippene fra transportsektoren i Frogn er redusert med 60 % innen 2030 fra 1991-nivå.	• Alle nye lette kommunale kjøretøy er nullutslipp innen 2025, og tyngre kommunale kjøretøy er nullutslippskjøretøy innen 2030.
BYGNINGER, BYGG- OG ANLEGGSPLASSE OG OPPVARMING AV BYGG	• Bygg- og anleggsplasser er fossilfrie innen 2030. • Utslipp fra oppvarming av bygg er redusert med minst 90 % innen 2030 fra 1991, uten å øke elektrisitetsforbruket.	• Kommunale bygg- og anleggsplasser er fossilfrie innen 2025. • Elektrisitetsforbruk i kommunale bygg og anlegg er redusert med 50 % i 2030 fra 2017.
LANDBRUK, JORDBRUK OG SKOGBRUK	• Bærekraftig matproduksjon har økt mens klimagassutslippene er på samme nivå eller lavere i 2030 sammenlignet med 2015. • Landbruket er fossilfritt innen 2030.	• Kommunen som skogeier skal sikre biologisk mangfold og klimavennlig skjøtsel.
AVFALL	• Restavfall og matsvinn er redusert med 50 % innen 2030. • Økt ombruk og en materialgjenvinningsgrad av alt avfall på 65 % innen 2030.	• Kommunens avfall er sortert like godt som husholdningenes avfall.
INDIREKTE UTSLIPP	• Vi satser på sirkulær økonomi i form av økt gjenbruk, reparasjon og materialgjenvinning.	• Innen 2025 skal alle rammeavtaler ha innarbeidet miljømål. • Nye kommunale bygninger er nullutslippsbygg.

STRATEGIER FOR ET MER KLIMAVENNIG FROGN

- **I en bærekraftig samfunnsutvikling må det planlegges for lavest mulig utslipp og energiforbruk, mer bevisst areal- og transportplanlegging, mindre forbruk av ressurser, mindre avfallsproduksjon, god håndtering av vannressursene og bevaring av det biologiske mangfoldet.**
- **Arealplanlegging utgjør det mest langsiktige virkemiddelet for å redusere kommunens CO2 utslipp fra transport.**

- Kommunen tilrettelegger for en arealstrategi og tettstedsutvikling som reduserer transportbehovet og avstanden mellom bolig, servicetilbud og arbeid, og som gjør det attraktivt og trygt å sykle og gå.
- Kommunen samarbeider med Ruter om å utvikle buss- og båttilbudet i og til Frogn.

- Kommunen innhenter erfaringer fra andre kommuner og Akershus fylkeskommune som har vedtak om å stille krav til fossilfrie bygg- og anleggsplasser ved nybygg.
- Kommunen veileder i plan og byggesaker om klimavennlige løsninger og søker å øke ambisjonsnivået i samarbeid og utbyggingsavtaler.
- Kommunen informerer på nettsider og møter om klimagevinsten ved bevaring av eksisterende bygninger og bygningsdeler framfor riving.

- Kommunen informerer om klimavirkemidler og tilskudd til klimavennlig landbruk.
- Kommunen stimulerer til god agronomisk drift med redusert jordarbeiding, god drenering, karbonbinding i jord og skog samt energibesparende drift og bruk av fornybar energi.
- Kommunen stimulerer til økt lokal produksjon av grønnsaker og bær.

- Kommunen jobber gjennom Follo Ren IKS for økt ombruk og materialgjenvinningsgrad for husholdningsavfallet, og viderefører og stimulerer til næringsetablering og frivillig arbeid om ombruk og redesign.

Kommunen:

- informerer og kommuniserer om klimavennlige valg og er holdningsskapende i skoler og barnehager.
- skal ved innkjøp velge klimavennlige varer og tjenester i et livsløpsperspektiv.
- drifter bygg, anlegg, vei og kommunale arealer med minst mulig klimafotavtrykk.
- håndterer avløp, overvann og avløpsslam fra renseanlegg med minst mulig klimafotavtrykk.

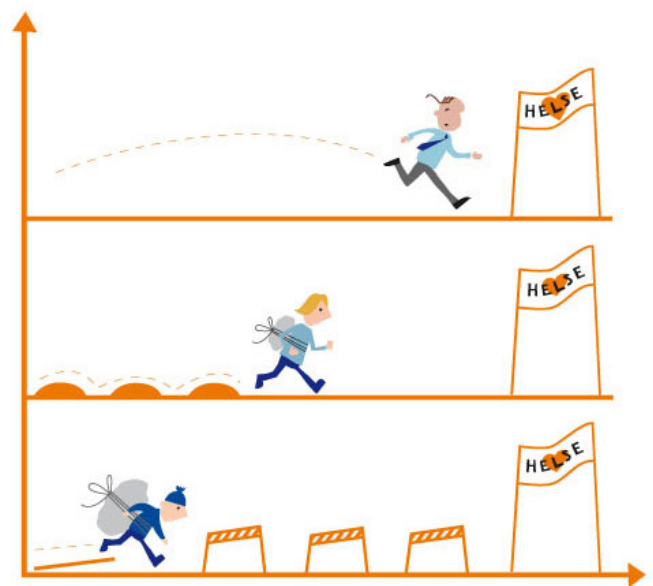
LIVSKVALITET OG FOLKEHELSE

OM SATSNINGSOMRÅDET

Helse er ulikt fordelt mellom sosiale grupper i befolkningen. De som har dårligst økonomi har også dårligst helse. Disse helseforskjellene er sosialt skapt, urettferdige og mulig å gjøre noe med. Sammenhengene er komplekse, men vi kan slå fast at det i hovedsak er sosiale betingelser som påvirker helse og ikke omvendt. I Frogn har vi økende forskjeller i utdanningsnivå, inntekt og formuesfordeling og flere har høyere gjeldsgrad enn tidligere. Det innebærer at vi også har økende helseforskjeller. Sosiale helseforskjeller representerer et økonomisk tap for den enkelte og samfunnet, samt tap av leveår med god livskvalitet og helse.

Å utjevne forskjeller i helse er derfor et nøkkelement i kommuners folkehelsearbeid, og oppgaven bør løses hovedsakelig med strategier rettet mot hele befolkningen. Det vil si universelle tiltak som retter seg mot det miljøet vi lever i daglig, fysisk, psykisk og sosialt. Innsatsen for å gjøre noe med levekårene og levevanene vil bidra til å fremme helse, jevne ut sosiale helseforskjeller og øke levealderen i alle grupper. For eksempel gjennom strategier som retter seg mot boforhold, utdanning og inntekt, de fysiske omgivelsene våre, sosiale miljøer, fysisk aktivitet, kosthold og psykisk helse.

nødvendigheten av å styrke verdier som gir det enkelte individ og grupper muligheter for ansvar, delaktighet, mestring og kontroll over eget liv og situasjon. Dette bidrar til livskvalitet og vi kan se arbeidet i sammenheng med overgangen fra kommunen som et servicesamfunn (kommune 2.0) der innbyggeren sees på som en kunde, til et fellesskapssamfunn (kommune 3.0) hvor innbyggerne bidrar til fellesskapet.

Ettersom helsen er ulikt fordelt mellom sosiale grupper i samfunnet har grupper med lavere sosioøkonomisk status et vanskeligere utgangspunkt for å oppnå god helse (her illustrert som steinen på ryggen), samtidig som hindrene er flere og høyere enn for grupper med høyere sosioøkonomisk status.

BAKGRUNN

HOVEDMÅL: INNBYGGERNE I FROGN LEVER HELSEFREMMENDE LIV

Det er et overordnet mål for Frogn at våre innbyggere lever gode helsefremmende liv. Med det mener vi god opplevd livskvalitet og trivsel samt mestring av utfordringer man møter i dagliglivet. Frogn kommune må legge til rette for at helsefremmendeliv er noe alle i kommunen kan leve. Det vil bidra til å redusere sannsynligheten for å utvikle risikofaktorer for sykdom. I arbeidet med å oppnå helsefremmende liv ligger

PSYKISK OG FYSISK HELSE

Frogn kommune har relativt god helse blant innbyggerne, og kommunens fysiske og sosiale miljø er et godt utgangspunkt for et helsefremmende samfunn. Vi har gode arealer for aktivitet, idrett og friluftsliv, et mangfoldig kulturtilbud og sosiale møteplasser. I utarbeidelsen av Folkehelse rapporten for Frogn se vi at kommunen ligger godt an på mange indikatorer innen psykisk og fysisk helse. Andelen av innbyggere med psykiske symptomer og med muskel- og skjelettdiagnoser og plager fortsetter imidlertid å øke.

BARNEHAGE OG SKOLE

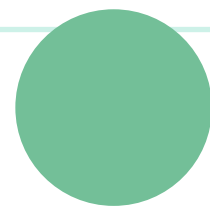
De fleste barn og unge i Frogn opplever en trygg og god oppvekst. Likevel er det et økende antall personer med psykiske symptomer og lidelser, og økningen er størst blant våre unge. Vi vet at psykiske lidelser debutterer tidlig i livet. Innstasen bør derfor være deretter. Potensialet for forebyggende og helsefremmende arbeid er stort i barnehagen og skolen hvor vi treffer «alle» barn og unge og de oppholder seg store deler av sin hverdag. God helse og livskvalitet har stor betydning for barn og unges læring, utvikling og mestring, noe som igjen fremmer god helse, både nå og for fremtiden. Dette kan vi oppnå gjennom å sikre et godt læringsmiljø. Det omfatter pedagogisk personale, gode fysiske omgivelser og arbeid med det sosiale miljøet, herunder inkludering. Det er et mål at alle barn i Frogn kommune opplever læring og mestring i sin barnehage- og skolehverdag. Barnehage og skole kan i stor grad bidra til at barna opplever en trygg oppvekst.

PLEIE OG OMSORG

Frogn's befolkning har færre unge og flere eldre sammenliknet med Akershus og landet som helhet. Mange eldre er ressurssterke med god helse som yter en viktig innsats i samfunnet både som arbeidstakere, som omsorgspersoner, og som deltakere i frivillig arbeid. For en bærekraftig samfunnsutvikling i Frogn trenger vi at våre eldre fortsetter å være gode ressurser i form av gode leveår også sent i livet. Det innebærer flere friske og aktive eldre, men også at de med omsorgsbehov kan få den hjelpen de trenger der de bor, hjemme eller i tilrettelagte boliger. Velferdsteknologi som blir brukt på rett sted til rett tid er et verktøy i dette arbeidet.

LIVSKVALITET OG FOLKEHELSE

TEMA	MÅL FOR FROGN SOM SAMFUNN	MÅL FOR FROGN SOM ORGANISASJON
HOVEDMÅL	• Innbyggerne i Frogn lever helsefremmende liv. • Innbyggerne i Frogn har god psykisk og fysisk helse. • Vi fremmer grunnleggende samfunnsverdier som demokrati og menneskerettigheter. • Vi har redusert sosial ulikhet i helse. • Beholde et høyt samfunnsengasjement.	• Vi gir tverrfaglig, tidlig innsats til innbyggere som står i fare for å utvikle livsstils- og helseproblemer. • Vi har tiltak og aktiviteter som fremmer folkehelse, og reduserer sosial ulikhet i helse.
PSYKISK OG FYSISK HELSE	• Vi har et mangfoldig kultur-, idretts- og friluftsliv som fremmer inkludering og tilhørighet. • Vi har gode sosiale møteplasser for uorganisert aktivitet. • Vi er i daglig fysisk aktivitet. • Vi fremmer ytringsfrihet og toleranse for mangfold. • Alle barn og unge har en god barndoms- og ungdomstid.	• Vi har lavterskeltilbud og tilrettelagte tilbud for å få med alle. • Folkehelse og hverdagsaktivitet er integrert del av arealplanlegging og øvrig samfunnsutvikling. • Forebygge psykiske plager • Utsatte/sårbare barn og unge er fanget opp og gitt omsorg og oppfølging.
BARNEHAGE OG SKOLE	• Skolene og barnehagene bidrar til at alle barn får en trygg oppvekst og gode læringsarenaer. • Skolen skal gi alle elever mulighet til å utvikle sine talenter og bidra til sosial mobilitet.	• Barnehagene og skolene har en bevisst satsning på tidlig innsats. De ansatte er faglige oppdatert og bruker digitale læringsplattformer bevisst i undervisningen. • Alle barn og unge opplever læring og mestring i sin barnehage- og skolehverdag.
PLEIE OG OMSORG	• Innbyggere med behov for hjelp får forsvarlige tjenester tilpasset deres faktiske behov.	• Har et spekter av tjenester som tilbys etter behov slik at alle er sikret forsvarlige tjenester, samtidig som kostnadene holdes på et bærekraftig nivå.

STRATEGIER FOR ET HELSEFREMMEDE OG SYKDOMSFOREBYGGENDE FROGN

- Vi arbeider for at alle skal oppleve mestring, motivasjon og støtte til å ta helsefremmende valg som styrker psykisk og fysisk helse, hvor barn og unge er en prioritert gruppe.
- Vi tilrettelegger og inkluderer og tar hensyn til ulike kulturbakgrunner slik at enkeltgrupper ikke faller utenfor.
- Vi gir opplæring i og formidler de statlige anbefalingene om kosthold og følger disse ved offentlige institusjoner.
- Vi jobber for å forebygge psykosomatiske plager og psykiske symptomer og lidelser.
- Vi deltar i nettverk innenfor folkehelse for å øke kompetansen, særlig innen sosial ulikhet i helse.
- Vi tilrettelegger for frivillige organisasjoner, foreninger og ildsjeler, og sørger for god tilgang til baner og anlegg.

- Vi gir gode betingelser for å utøve idrett og friluftsliv, og oppleve kultur.
- Vi tilrettelegger for allmennhetens bruk av sjøen og kyststier som rekreasjonsområder.
- Vi har god informasjonsflyt om kommunens og private aktørers kultur- og aktivitetstilbud.
- Vi tilrettelegger for at barn og unge skal sykle og gå til skole og aktiviteter, både for trafiksikkerhet, helse og klima og miljø.
- Gjennom tverrsektorielt samarbeid i organisasjonen utformer vi koordinerte, universelle og målrettede tilbud.
- Vi tilbyr tjenester for å styrke barn, unge og foreldres mulighet til å mestre hverdagen.
- Vi forebygger og reduserer rus, vold, overgrep og psykiske lidelser ved åpenhet, holdningsskapende arbeid og andre tiltak.

- Vi tilrettelegger for godt fysisk og sosialt miljø i skole og barnehager.
- Vi prioriterer helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid ved helsestasjon, skolehelsetjeneste, barnehage og skole.
- Vi sørger for at vi har de verktøy vi trenger for å forhindre frafall fra skole.
- Det satses på videreutdanning av pedagogisk personell både i basisfag og i digitale ferdigheter.
- Vi arbeider for at alle barnehager og skoler skal fremme læring og god psykisk helse.
- Gjennom et godt læringsmiljø gir vi barn og unge gode forutsetninger for å starte og fullføre videregående skole.

- Det satses på gode tjenester i hjemmet, samt et tilstrekkelig antall omsorgsboliger og institusjonsplasser.
- De ansatte har god kompetanse på individuell tilpasning av tjenester og bruk av velferdsteknologi.
- Velferdsteknologi brukes der dette er hensiktsmessig.
- Det er utarbeidet gode kriterier for tildeling av de enkelte tjenester.

STEDSUTVIKLING

OM SATSNINGSOMRÅDET

Stedsutvikling handler om å utvikle praktiske, visuelle, miljømessige og sosiale kvaliteter ved stedet. Stedsutvikling handler om lokalisering av handel og annen næring, boliger, møteplasser og offentlige funksjoner. Stedsutvikling handler også om å ivareta og styrke kulturlandskapskvaliteter, kulturmiljøer og kulturminner.

BAKGRUNN

HOVEDMÅL

Hensynet til klima, folkehelse og en eldre befolkning tilsier lokalmiljøer som gjør oss mindre avhengige av bil i hverdagen. Lokalsentra som utvikles innen gang-/sykkelavstand og nærhet til kollektivknutepunkt bidrar til å redusere biltrafikk og støy i boligområdene. En klarere definering av lokalsentra kan også skape sterkere stedsidentitet.

Gamle Drøbak er oppført på Riksantikvarens register over **Nasjonale Kulturhistoriske Bymiljøer** i Norge, NB-registeret, sammen med 75 bykommuner. Begrunnelsen er at Drøbak er en av de viktigste trehusbyene i Oslofjordområdet, siden byen har bevart en betydelig bestand av viktige enkelt hus og kulturmiljøer fra 17- og

1800-tallet. Det er også knyttet nasjonal interesse til Drøbak som kunst, kultur, bade- og ferieby.

Verdien av gjenværende grønnstruktur må framheves og vektlegges ved videreutvikling av Drøbak som tettsted. Dette er viktig for å ivareta biomangfold, bomiljø og landskap.

KLART DEFINERTE TETTSTEDER MED KVALITET
Byen Drøbak, som i dag også omfatter Seiersten, Ullerud og Dyrløkke i tillegg til Gamle Drøbak, er det naturlige kommunesenteret med bakgrunn i sin identitet som historisk sentrum med bymessig karakter. En fortsatt satsing på Drøbak som kommunens senter innebærer at stedet videreutvikles som administrativt, handelsmessig og kulturelt tyngdepunkt i kommunen.

Gamle Drøbak har vært det kulturhistoriske og kulturelle tyngdepunktet i Frogn med en historisk sentrumskjerne med bymessig struktur. Gjennom områdeplanen for Seiersten, Ullerud og Dyrløkke (Byutviklingsplanen) skal det utvikles en sammenhengende og klimavennlig by mellom Dyrløkke og Gamle Drøbak med attraktive nærings- og boligområder. Byutviklingsplanen skal støtte opp under og styrker Drøbaks rolle som kommunesentrum og Gamle Drøbak

sentrum. I kommunedelplan for Nordre Frogn har vi lagt til grunn en vekst på Dal/Brevik som skal videreutvikle og opprettholde eksisterende lokalsamfunn, skole og barnehage.

INFRASTRUKTUR FOR AKTIVE FORFLYTNINGER

Når trafikkveksten skal tas med kollektiv, sykkel og gange krever dette at vi i større grad prioriterer infrastruktur som gjør det attraktivt og trygt å sykle og gå. Dette er for eksempel sammenhengende gang og sykkelveier, godt vedlikeholdte og attraktive stier og smett. Flere syklende og gående gir positive virkninger på folkehelse; medfører ikke økte kostnader for den enkelte, og vil kunne bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller. Flere syklende og gående gir mer sosialt liv og opplevelse av trygghet i gater og byrom og et mer effektiv transportsystem for de som har størst behov for å benytte bil. Prinsipper om universell utforming skal legges til grunn i planlegging og utbedring av nye og eksisterende gang og sykkelanlegg, så langt det er praktisk og økonomisk gjennomførbart.

BOLIGER, BOMILJØ OG BOKVALITET OG NÆRMILJØ

Utfordringen i dagens boligmarked er at boligtilbudet (boligmassen) i liten grad harmoniserer med etterspørselen eller boligpreferansene. En stor andel av boligmassen består av eneboliger. Det er behov for å bygge flere boliger som er i en rimeligere prisklasse og attraktive for unge og barnefamilier slik som konsentrert småhusbebyggelse og leiligheter. Kommunen har et særskilt ansvar for å ta boligsosiale hensyn i planleggingen. Dette kan gjøres ved økt bruk av Husbankens virkemidler blant annet for tilpasning av boliger slik at flere kan bli boende hjemme og fremskaffe flere egnede utleieboliger. Med klimamål og bolig- og befolkningsvekst følger krav om å bo tettere i fremtiden. Det er særlig viktig å ta i bruk virkemidler som sikrer gode bomiljøkvaliteter. Menneskers behov for privat rom, sosialt liv, grønne lunger og korridorer er viktig å ivareta.

Sjekkliste for god bokvalitet implementeres i planveileder.

GRØNNSTRUKTUR

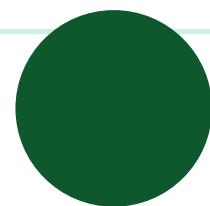
De grønne områdene i kommunen har verdi ut fra flere funksjoner. De utgjør viktige visuelle landskapselementer – som verdifulle kulturlandskap, åssider med grønt preg og grønne silhuetter rundt bebyggelsen. Tilgang til grønne områder er viktige for hverdagsaktivitet og rekreasjon og grunnlag for landbruksproduksjon, biologisk mangfold og leveområder, ferdselsårer og trekkveier for vilt. Det enkle friluftslivet, med turgåing, jogging og skigåing øker mest og har størst betydning for mosjon og folkehelse. Blant den mindre aktive delen av befolkningen har friluftslivet et stort potensiale og kan ha store samfunnsøkonomiske konsekvenser.

Videre har grønnsstrukturen betydning for lokalklima, luftkvalitet og overvannshåndtering. Lokal matproduksjon er en viktig del av områdets kulturhistorie, og gir mulighet for miljøvennlig- og kortreist mat. Jordvern skal ha stor vekt i arealforvaltningen med en 0-visjon for omdisponering av dyrka og dyrkbar mark til annet formål. Der det ikke kan unngås å ta dyrka jord til annet formål settes krav om flytting av jorda til et annet areal som istandsettes for jordbruk. Nødvendige bygg og anlegg for landbruk skal fortrinnsvis legges på ikke dyrkbar grunn.

STEDSUTVIKLING

MED GODE STEDSKVALITETER, BO- OG NÆRMILJØER

TEMA	MÅL FOR FROGN SOM SAMFUNN	MÅL FOR FROGN SOM ORGANISASJON
HOVEDMÅL	Frogn har en by- og tettstedsutvikling basert på tydelig senterstruktur, god bokvalitet, god kommunikasjon, urbane kvaliteter, kulturhistoriske og grønne verdier som balanserer vekst og vern.	- Kommunen har sikret gode planprosesser for by- og tettstedsutviklingen. - Kommunen har etablert god dialog med grunneiere og utviklere/drifere.
KLART DEFINERTE TETTSTEDER MED KVALITET	- Drøbak er styrket og ivaretatt som kulturhistorisk tyngdepunkt. - Seiersten og Dyrløkke har fått tydelig senterstruktur og god sammenheng. - Dal er tydeliggjort som bygde-tettsted. - Bærekraftig, differensiert boligutbygging på Kolstad.	Kommunen har vedtatt og fulgt opp områdeplaner for sentrumsområdene, som sikrer en bærekraftig videreutvikling av tettstedene, med grønne kvaliteter.
INFRASTRUKTUR FOR AKTIVE FORFLYTNINGER	Det er attraktivt og effektivt å komme seg til kollektivknutepunkt, skole, jobb og fritidsaktiviteter med sykkel og gange.	Kommunen har etablert et sammenhengende nettverk for sykkel og gange gjennom eierskap, avtaler eller arealplan, og prioritert drift.
BOLIGER, BOLIGKVALITET, BO- OG NÆRMILJØ	Boliger og bo- og nærmiljø er miljøvennlige, attraktive og inkluderende for ulike alders og brukergrupper.	- Boligosiale hensyn er ivaretatt. - Kommunen har sikret universell utforming i egne bygg og på utvalgte friområder og byrom.
SIKRING AV GRØNNSTRUKTUR	- Dyrka og dyrkbar jord, verdifulle kulturlandskap og biologisk mangfold er bevart og godt forvaltet. 100-metersskogene, viktige vann, vassdrag og sjønære arealer er ivaretatt og allment tilgjengelige.	- Kommunen har sikret sammenhengende og overordnet grønnstruktur og prioriterte nærfriluftsområder, gjennom arealplan, erverv eller avtale. - Lokal markagrense som sikrer viktige friluftsområder i et langtidsperspektiv revideres og tydeliggjøres i ny arealdel.

STRATEGIER FOR GOD STEDSUTVIKLING, BO- OG NÆRMILJØER I FROGN

- Vi utarbeider og følger gode arealplaner for utviklingsområdene, der hensyn og verdier er kartlagt, vektet og ivaretatt i tråd med vedtatte målsettinger.
- Vi utvikler sentrumsområdene gjennom tydelige avtaler og samarbeid.
- Vi tilrettelegger for at Frogn- og Drøbaks verdifulle kulturlandskap, kulturminner, kulturmiljøer og naturmiljøer er ivaretatt i tråd med overordnede planer.
- Vi tilrettelegger for at byen/byrommene oppleves som levende, attraktive, inkluderende og trygge.

- Vi legger til grunn Riksantikvarens bystrategi ved planlegging i gamle Drøbak.
- Vi utvikler en sammenhengende og klimavennlig by mellom Gamle Drøbak og Dylrøkke med attraktive nærings- og boligområder som også styrker Gamle Drøbak.
- Vi tilrettelegger for en konsentrert tettstedsutvikling med gode bomiljøkvaliteter, god kollektivdekning, gode løsninger for trafiksikker ferdsel og daglige funksjoner som reduserer transportbehov og fremmer integrering.
- Vi tilrettelegger for et levende lokalsamfunn ved Dal/Brevik med et befolkningsgrunnlag som opprettholder lokal skole og barnehage.

- Gjennom arealplanlegging, informasjon og holdningsskapende arbeid fremmer vi sykkel, gange og bruk av kollektivtransport til daglige gjøremål og friluftsliv- og rekreasjonsområder.
- Gang- og sykkelveier er sammenhengende og trygge, og stier og smett er brukervennlige.
- Barnetråkk, folketråkk og sykkelinspeksjon benyttes aktivt for å legge til rette for god mobilitet.
- Vi utarbeider en helhetlig parkeringsstrategi for bil og sykkel.

- Vi har eierskap til, og tar vare på bo- og nærmiljø.
- Vi etterstreber bokvalitet som lys, sol, grønne kvaliteter, sosialt og privat liv, stillhet og rekreasjon.
- Vi bruker naborådsmodellen for å få til god integrering av boliger til vanskeligstilte i bomiljøer.
- Vi tar i bruk ulike virkemidler og strategier for å fremskaffe flere rimelige boliger.

- Jordvern skal ha stor vekt i arealforvaltningen med en 0-visjon for omdisponering av dyrka og dyrkbar mark til annet formål. Dette skal sikre jordbruksareal til framtidig matproduksjon, og unngå at matjord omdisponeres og tas i bruk til andre formål.
- Kart med oversikt over viktig grønnstruktur, biologisk mangfold, friluftsområder, stier og smett inn til og gjennom bebyggelsen holdes løpende oppdatert.
- Viktige områder for friluftsliv og opplevelse av natur og kulturlandskap sikres, og gjøres tilgjengelig for innbyggerne.
- Prioritert grønnstruktur og friområder forvaltes i tråd med vedtatte forvaltningsplaner.

OM SATSNINGSOMRÅDET - KULTURHISTORISK IDENTITET GIR

UTVIKLINGSRETNING

Frogn og Drøbak bygger sin nåværende næringsstruktur på en flere hundre år lang og mangfoldig kystkulturhistorie. Gamle Drøbak er en av de viktigste trehusbyene i Oslofjordområdet. Handelsstedet ble anlagt før Christiania og var et viktig utførselssted for trelast fra begynnelsen av 1600-tallet. Drøbak var på 1700-tallet stedet som hadde flest registrerte seilskuter i Norge. For vel hundre år siden utviklet byen seg til en viktig ferie- og badeby med en rekke badeanlegg i Badeparken. Kunstnere og forfattere slo seg ned i Drøbak. Forsvaret har en flere hundre år lang historie i Drøbak, med Oscarsborg som det mest sentrale elementet i forsvarsverkene. Frogn har også noen av landets mest produktive jordbruksarealer og et aktivt landbruk.

BAKGRUNN

HOVEDMÅL

Vi videreutvikler Frogn og Drøbak sin attraktivitet som besøks- og turistmål, med satsning på julen, nærhet til fjorden, Oscarsborg og omkringliggende hytte- og landbruksområder. Denne kvaliteten blir ytterligere forsterket av et rikt utvalg frivillig drevet og kommersielle tilbud innen opplevelser, kunst og kultur. En annen kvalitet er attraktive boområder, og nærhet til Osloregionens felles arbeidsmarked. Dette gir et godt grunnlag for et lokalt næringsliv innenfor handel, service og tjenester. I videre arbeid med næringsutvikling skal vi legge forholdene til rette for et innovativt og fremtidsrettet næringsliv med utgangspunkt i opplevelser, reiseliv, kunst og kultur, og gode bomiljøer.

OVERORDNET STRATEGI

Frogn kommune skal ha tydelig og lett tilgjengelig informasjon om hva næringslivet og etablerere

kan forvente fra kommunen, for å ha et godt samarbeid mellom kommunen og næringslivet. Skal Frogn kommune lykkes i sitt næringsarbeid må kommunen være forutsigbar i alle ledd.

EKSISTERENDE NÆRINGSLIV

36 % av de sysselsatte i Frogn jobber her, mens 64 % av de sysselsatte innbyggerne i Frogn pendler ut av kommunen for å arbeide. Frogn kommune har et klart potensiale for å øke sysselsettingsandelen. Den største andelen av innbyggerne i Frogn jobber innen varehandel og reparasjon av motorvogner. Tett opp mot dette kommer helse- og sosialtjenester. Frogn er en pendlerkommune, der vi ser en betydelig arbeidspendling ut av kommunen. Vi har god infrastruktur for pendling, men et uløst potensiale for bedrifter til å etablere seg i Frogn.

ATTRAKTIVT OG LEVENDE SENTRUM HELE ÅRET

I likhet med mange norske by- og tettstedssentra opplever Gamle Drøbak sentrum sesongpreget og til tider lav aktivitet. Etablerte virksomheter har utfordringer med å opprettholde et tilstrekkelig kundegrunnlag. Det er bred enighet om å satse på et attraktivt og levende Gamle Drøbak sentrum hele året. Byer og tettsteder som har lyktes i å vitalisere sentrum, har satset på en, eller gjerne

flere, av disse strategiene:

- En visjon for byen/tettstedet - med konkrete mål og tiltak som følger opp målene
- En tydelig handelspolitikk – med styring av hvor ny detaljvarehandel etableres
- Samarbeid mellom handelsaktørene i sentrum om markedsføring, åpningstider og service
- Investering i attraktivt utemiljø; gang- og sykkelstier, turveier, møteplasser, begrensinger på biltrafikk
- Lavterskel kulturtilbud i sentrum - langåpent bibliotek, kulturhus
- Økt etablering av næring og boliger i og nær sentrum
- Lokalisering av signalbygg eller institusjon som trekker til seg aktivitet i sentrum

UTVIKLING AV NYE ARBEIDSPLASSE

Vi har arealer og høyt utdannede innbyggere, og et forbedringspotensial på å markedsføre oss som vertskap for næringslivet og nye arbeidsplasser. Rett næring på rett sted er sentralt; godt samarbeid med Follokommunene; proaktivt næringsliv som utnytter lokale fortrinn og nærhet til forsknings- og kompetansesenter. Frogn har en god strategisk plassering nær transportaksen og

felles arbeidsmarked med vestsiden av fjorden er både en realitet og et potensiale.

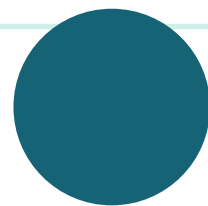
OPPLEVELSE, REISELIV, KUNST OG KULTUR, OG BESØKSRETTET NÆRING

Drøbak har mange muligheter til å etablere nye funksjoner ved å bygge videre på den unike kyst- og kulturhistorien. Kulturminner kan skape verdier og moderne virksomheter i den gamle bebyggelsen og legge grunnlag for reiselivsbasert næring og vekst. Videre er det et potensialet i det etablerte kunst- og kulturlivet.

Det er i hovedtrekk markedskreftene som styrer næringsutviklingen. Likevel har kommunen en viktig rolle som vertskap og tilrettelegger, herunder sikre god infrastruktur, rammevilkår og tilgang til kompetanse og kapital.

NÆRINGSUTVIKLING OG VERDISKAPING

TEMA	MÅL FOR FROGN SOM SAMFUNN	MÅL FOR FROGN SOM ORGANISASJON
HOVEDMÅL	Frogn kommune er en attraktiv kommune med et innovativt og fremtidsrettet næringsliv.	Kommunen har et godt samarbeid med næringslivet.
EKSISTERENDE NÆRINGSLIV	- Vi har et godt tilbud av handel og service som møter innbyggernes behov slik at de velger å handle lokalt i hverdagen. - Vi har et attraktivt og levende Drøbak sentrum hele året. - Vi har et aktivt og levende landbruk, og utnytter våre spesielt gode forutsetninger med god dyrkbar jord med nærhet til et stort markedsgrunnlag.	- Kommunen har innsikt i og forstår næringslivets behov og utfordringer. - Kommunen har et godt samarbeid med næringslivet.
UTVIKLING AV NYE ARBEIDSPLASSE	Egendekning av arbeidsplasser i Frogn er økt.	Kommunen har tydelig og lett tilgjengelig informasjon om hva næringslivet og etablerere kan forvente fra kommunen.
OPPLEVELSE, REISELIV, KUNST OG KULTUR, OG BESØKSRETTET NÆRING	- Vi skal bygge videre på de unike verdiene som Frogn representerer. - Drøbak er kjent som et attraktivt besøksmål med variert tilbud innen handel, service, kunst og kultur som møter tilreisendes behov.	Kommunen samarbeider med frivillige og private om et bredt og variert kunst- og kulturtilbud.

STRATEGIER FOR ET INNOVATIVT OG FREMTIDSRETTET NÆRINGSLIV I FROGN

- **Vi legger forholdene til rette for et innovativt og fremtidsrettet næringsliv med utgangspunkt i opplevelser, reiseliv, kunst og kultur, og gode bomiljøer.**
- Vi videreutvikler Drøbak sentrums urbane kvaliteter, kunst- og kulturattraksjoner og rekreasjons- og friluftsområder.
- Vi har fokus på det som kalles bred verdiskapning, dvs: bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling som tar utgangspunkt i Frogn natur- og kulturarv og særegne attraksjoner.
- Vi bidrar til at landbruksnæringen styrkes blant annet gjennom grønn omsorg, og bidrar til bevaring av kulturlandskap.
- Kommunen og næringen:
 - tilrettelegger for bærekraftig næringsutvikling - rett næring på rett sted
 - satser på kompetanse- og kulturintensivt næringsliv
 - utveksler oppdatert kunnskap innen kulturbasert næringsutvikling
 - utnytter potensialet for vekst og næringsutvikling innen kreative næringer med særlig fokus på barn og unge
 - fremmer entreprenørskap og nyetablerere ved å være en aktiv samarbeidspart i Etablerertjenesten i Follo
- Kommunen og næringen samhandler om felles markedsføring av Frogn som destinasjon.
- Vi deltar i felles markedsføring av Follo som destinasjon.
- Vi satser på lokal mat og grønt reiseliv.
- Vi bevarer det kulturhistoriske miljøet gjennom bruk.
- Vi tilrettelegger for mer besøk sjøveien.